

Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije
Roberta Frangeša Mihanovića 9
10110 Zagreb

NAPUTAK O IZRAČUNU I KOMPENZACIJI NETO TROŠKA UNIVERZALNE USLUGE I PROCJENE NEPRAVEDNOG FINANCIJSKOG OPTEREĆENJA

svibanj 2014.

SADRŽAJ

1.	UVOD	2
1.1.	Naknada nepravednog financijskog opterećenja.....	2
1.2.	Postupak izračuna neto troška	3
1.3.	Sastavni dijelovi izračuna neto troška	3
1.4.	Kompenzacijski fond.....	5
1.5.	Prihodi kompenzacijskog fonda	5
2.	PRAVILNIK O OBAVLJANJU UNIVERZALNE USLUGE	7
3.	DUŽNOSTI NACIONALNOG REGULATORNOG TIJELA	8
4.	IZRAČUN NETO TROŠKA UNIVERZALNE USLUGE	9
5.	PROCJENA NEPRAVEDNOG FINANCIJSKOG OPTEREĆENJA	19
6.	KOMPENZACIJSKI FOND.....	21
7.	OBVEZE DAVATELJA UNIVERZALNE USLUGE	22
8.	DODATAK	1

1. Uvod

Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (dalje: HAKOM) je nacionalna regulatorna agencija za obavljanje regulatornih i drugih poslova u okviru djelokruga i nadležnosti određenih Zakonom o elektroničkim komunikacijama (dalje u tekstu: ZEK) i Zakonom o poštanskim uslugama (NN 144/12 i 153/13; dalje: ZPU).

Jedan od glavnih ciljeva HAKOM-a jest osiguranje standarda pri pružanju univerzalne usluge po troškovno opravdanim cijenama, putem stvaranja okružja koje potiče ravnopravno tržišno natjecanje između sudionika na tržištu. Istovremeno, HAKOM potiče investicije u sektoru poštanskih usluga te olakšava ulazak novih sudionika na tržište.

1.1. Naknada nepravednog financijskog opterećenja

Ako obveza obavljanja univerzalne usluge stvara neto trošak, koji predstavlja nepravedno financijsko opterećenje za davatelja univerzalne usluge, davatelj univerzalne usluge ima pravo na naknadu utvrđenoga nepravednog financijskog opterećenja (dalje: nepravedno opterećenje).

Neto trošak je svaki trošak koji je nužan za obavljanje univerzalne usluge te je s tom uslugom povezan, a izračunava se kao razlika između neto troška davatelja univerzalne usluge koji posluje s obvezom obavljanja univerzalne usluge i neto troška koji bi davatelj univerzalne usluge imao da nema obvezu obavljanja univerzalne usluge. HAKOM na temelju takvog izračuna odlukom utvrđuje iznos neto troška koji predstavlja nepravedno opterećenje, osniva kompenzacijski fond te utvrđuje doprinose koje moraju uplatiti davatelj univerzalnih poštanskih usluga i davatelji zamjenskih usluga.

Davatelj univerzalne usluge koji želi ostvariti pravo na naknadu nepravednog opterećenja podnosi zahtjev HAKOM-u najkasnije do 30. lipnja za prethodnu kalendarsku godinu. HAKOM

odluku o utvrđivanju iznosa neto troška koji predstavlja nepravedno opterećenje donosi u pravilu u roku od 60 dana, a najkasnije u roku od šest mjeseci od dana od kad je davatelj univerzalne usluge regulatoru podnio potpuni zahtjev .

Sredstva za naknadu nepravednog opterećenja isplaćuju se iz kompenzacijskog fonda, po zahtjevu davatelja univerzalne usluge, a na temelju odluke HAKOMA.

1.2. Postupak izračuna neto troška

Uz zahtjev za naknadu nepravednog opterećenja, davatelj univerzalne usluge mora HAKOM-u priložiti revizijsko izvješće i izračun stvarnog neto troška, sastavljen u skladu sa člankom 47. i 50. ZPU-a. Također, davatelj univerzalne usluge obavezan je na zahtjev HAKOM-a dostaviti dodatno obrazloženje neto troška.

1.3. Sastavni dijelovi izračuna neto troška

U svrhu izračuna neto troška davatelj univerzalne usluge, koji ima obvezu obavljanja univerzalne usluge, mora izraditi prikaz poslovanja s obvezom i prikaz poslovanja bez obveze obavljanja univerzalne usluge, pri čemu se uzima u obzir sljedeće:

1. neto trošak temelji se samo na troškovima povezanim s obavljanjem univerzalne usluge propisane kakvoće;
2. pri izračunu neto troška uzimaju se u obzir samo sljedeće sastavnice univerzalne usluge:
 - a) kod kojih davatelj univerzalne usluge ima gubitak, ili
 - b) koje nastaju kada davatelj univerzalne usluge posluje uz troškovne uvjete koji izlaze iz okvira uobičajenih pravila tržišnog poslovanja;

3. pri izračunu neto troška uzima se u obzir osiguravanje obavljanja univerzalne usluge za posebne korisnike ili skupine korisnika usluga kod kojih davatelj univerzalne usluge ima gubitak ili koje se obavljaju uz troškovne uvjete koji ne odgovaraju uobičajenim pravilima tržišnog poslovanja; u tu skupinu uključeni su korisnici ili skupine korisnika usluga koje davatelj univerzalne usluge, kada bi poslovao prema pravilima tržišnog poslovanja, ne bi zadovoljio; Izrada načina izračuna neto troška davatelja univerzalne usluge

4. kada je obavljanje univerzalne usluge moguće osigurati u skladu s propisanom kakvoćom na više različitih načina, izračun neto troška obavlja se uvažavajući način koji osigurava obavljanje univerzalne usluge propisane kakvoće uz najmanje troškove, iako se davatelj univerzalne usluge odlučio za drukčiji način;

5. smanjuje se neto trošak univerzalne usluge za sve materijalne i nematerijalne koristi koje davatelj univerzalne usluge ima na temelju obavljanja univerzalne usluge; materijalne i nematerijalne koristi davatelja univerzalne usluge iz stavka 1. točke 5. ovoga članka obuhvaćaju:

- prihode od univerzalne usluge, kao i prihode od usluga koje ne čine univerzalnu uslugu, a davatelj univerzalne usluge ne bi ih ostvario kada ne bi obavljao univerzalnu uslugu,
- povećanje vrijednosti robnih marki zbog obavljanja univerzalne usluge,
- smanjenje troškova obavljanja drugih usluga zbog sinergijskih učinaka koji nastaju obavljanjem univerzalne usluge,
- druge materijalne i nematerijalne koristi koje utvrdi HAKOM.

6. davatelju univerzalne usluge osigurava se pravo na odgovarajuću dobit obavljanjem univerzalne usluge, koja omogućuje stupanj isplativosti sredstava, a koju bi ostvario bez obveze obavljanja univerzalne usluge.

ZPU-om je propisano da se Pravilnikom o obavljanju univerzalne usluge pobliže propisuju sastavni dijelovi izračuna neto troška.

1.4. Kompenzacijski fond

HAKOM osniva kompenzacijski fond otvaranjem posebnog računa kod banke, o kojem vodi posebnu računovodstvenu evidenciju. U kompenzacijski fond doprinose uplaćuju davatelj univerzalne usluge i davatelji zamjenskih poštanskih usluga u skladu s odlukom HAKOM-a. Prihodi kompenzacijskog fonda su doprinosi davatelja poštanskih usluga, a rashod je isplaćena naknada davatelju univerzalne usluge. Davatelj univerzalne usluge, čiji je izračunati doprinos za kompenzacijski fond manji od izračunate naknade za obvezno obavljanje univerzalne usluge, ne uplaćuje doprinos u kompenzacijski fond, te mu se kao naknada isplaćuje razlika između izračunate naknade i izračunatog doprinosa.

1.5. Prihodi kompenzacijskog fonda

HAKOM izračunava iznos doprinosa davatelja poštanskih usluga za kompenzacijski fond na način da:

- a) izračuna cjelokupnu obvezu financiranja nepravednog opterećenja,
- b) izračuna iznos doprinosa svakog davatelja usluga razmjerno udjelu njegovih prihoda ostvarenih obavljanjem univerzalne usluge te prihoda od obavljanja zamjenskih poštanskih usluga, tako da navedeni doprinosi podmire cjelokupnu obvezu financiranja nepravednog opterećenja,
- c) iznos doprinosa iz prethodne točke b), koji plaća davatelj zamjenskih poštanskih usluga, ne može biti viši od 5% prihoda ostvarenog od obavljanja zamjenskih poštanskih usluga u prethodnoj kalendarskoj godini,

d) ako iznos doprinosa koju plaća davatelj zamjenskih poštanskih usluga (točka c) gore) i iznos doprinosa davatelja univerzalne usluge nisu dostatni za podmirenje cjelokupne obveze financiranja nepravednog opterećenja, preostali nepodmireni iznos nepravednog opterećenja podmirit će se iz sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske, u skladu s pravilima o državnim potporama. Izrada načina izračuna neto troška davatelja univerzalne usluge.

Davatelji poštanskih usluga moraju na zahtjev HAKOM-a dostaviti podatke o visini prihoda iz prethodne godine, koje ostvaruju od obavljanja univerzalne usluge i zamjenskih poštanskih usluga, u suprotnom HAKOM će uzeti u obzir njegov cjelokupni prihod iz prethodne godine, dobiven od nadležnog tijela javne vlasti. U slučaju sumnje u istinitost podataka koje je dostavio davatelj usluga, HAKOM ili ovlašteni revizor mogu pregledati podatke i procijeniti prihod toga davatelja usluga. Ako se procijenjeni prihod znatno razlikuje od prihoda kojeg je davatelj usluge prijavio, HAKOM će pri izračunu iznosa doprinosa za kompenzacijski fond uzeti u obzir procijenjeni prihod.

2. Pravilnik o obavljanju univerzalne usluge

Pravilnikom o obavljanju univerzalne usluge propisani elementi izračuna neto troška mogu biti:

1. Obveza održavanja određene gustoće pristupnih točaka radi prijama poštanskih pošiljaka. Kada ne bi imao obvezu održavanja poštanske mreže na cijelom području Republike Hrvatske, davatelj univerzalne usluge bi mogao smanjiti mrežu pristupnih točaka u određenim neprofitabilnim područjima.

2. Obveza održavanja određene učestalosti uručenja poštanskih pošiljaka. Kada ne bi imao obvezu uručenja poštanskih pošiljaka svaki radni dan od ponedjeljka do petka, davatelj univerzalne usluge bi mogao smanjiti učestalost uručenja poštanskih pošiljaka.

3. Obveza održavanja uručenja poštanskih pošiljaka na cijelom području Republike Hrvatske. Da nema obvezu održavanja uručenja poštanskih pošiljaka na cijelom području Republike Hrvatske, davatelj univerzalne usluge ne bi obavljao uručenje poštanskih pošiljaka u određenim neprofitabilnim područjima.

Pored navedenog, Pravilnikom se još propisuje i da neto trošak obuhvaća svaki trošak koji je nužan za obavljanje univerzalne usluge te je s tom uslugom povezan, a izračunava se kao razlika između neto troška s obvezom obavljanja univerzalne usluge i neto troška bez obveze obavljanja univerzalne usluge, što je isto kao i u ZPU.

3. Dužnosti nacionalnog regulatornog tijela

U skladu sa ZPU-om, HAKOM procjenjuje i utvrđuje:

1. Sastoji li se neto trošak univerzalne usluge isključivo od dokazanih i ekonomski opravdanih troškova, izravnih i neizravnih troškova, koje bi davatelj univerzalne usluge izbjegao da nije bilo obveze pružanja univerzalne usluge,
2. Usklađenost načela koja davatelj univerzalne usluge koristi tijekom računanja neto troška univerzalne usluge, s odgovarajućim načelima iz ovoga Naputka,
3. Je li nastalo stanje, koje se prema načelima iz poglavlja 5. točka 3 ovog Naputka, smatra nepravednim financijskim opterećenjem.
4. Iznos neto troška koji predstavlja nepravedno financijsko opterećenje te u skladu sa ZPU-om osniva i upravlja kompenzacijskim fondom i odlučuje o kompenzaciji neto troška univerzalne usluge u skladu s odgovarajućim načelima iz ovog Naputka.

4. Izračun neto troška univerzalne usluge

1. Izračun neto troška univerzalne usluge uključuje:
 - a) Izračun neto troška pružanja univerzalne usluge u skladu s uvjetom isplativosti pružanja te usluge, naročito izravnih i dijelova neizravnih troškova povezanih s pružanjem univerzalne usluge. Ovaj trošak univerzalne usluge je trošak kojeg bi svaki davatelj univerzalne usluge izbjegao da nije bilo obaveze pružanja univerzalne usluge (dalje: komercijalni scenarij).
 - b) Izračun koristi uključuje materijalne i nematerijalne koristi za davatelja univerzalne usluge koje proizlaze iz pružanja univerzalne usluge.

2. Za potrebe izračuna neto troška univerzalne usluge davatelj univerzalne usluge razvija komercijalni scenarij koji prikazuje davateljev način pružanja usluge bez obaveze univerzalne usluge. Komercijalni scenarij uzima u obzir slijedeće:
 - a) Promjene u gustoći pristupnih točki za prijam poštanskih pošiljaka;
 - b) Promjene u učestalosti dostave poštanskih-pošiljaka;
 - c) Promjene u zemljopisnoj pokrivenosti dostavne mreže;
 - d) Poštanske usluge bez naplate za slijepe;
 - e) Ostale usluge i promjene u uvjetima pružanja usluga koje ne bi bile dostupne ili bi bile dostupne pod drugačijim uvjetima, da nema obaveze pružanja univerzalne usluge.

3. Komercijalni scenarij mora biti realan i konkurentan, omogućujući davatelju univerzalne usluge da na taj način održi svoju poziciju na tržištu i svoje korisnike, uvažavajući sljedeće čimbenike univerzalne usluge:
- a) zemljopisne uvjete i gustoću naseljenosti;
 - b) učestalost dostave;
 - c) dostupne proizvode i usluge;
 - d) potrebnu kakvoću usluge;
 - e) potrebnu gustoću poštanske mreže;
 - f) elastičnost potražnje.
4. Neto trošak univerzalne usluge se računa kao razlika rezultata poslovanja davatelja univerzalne usluge i rezultata poslovanja koje bi ostvario taj isti davatelj bez obveze obavljanja univerzalne usluge, prema slijedećoj formuli:

$$NCUS = \sum \Delta CNCi + \sum \Delta DNCi + STC + OHC + FSR - MB + profit + other$$

Pri čemu je:

NCUS – neto trošak univerzalne usluge;

CNCi–uštede uslijed promjena u gustoći pristupnih točaka;

DNCi–uštede uslijed promjena u djelatnosti dostave;

STC – troškovi prijevoza i usmjeravanja povezani s obvezom pružanja univerzalne usluge koji bi se izbjegli da se posluje po komercijalnom scenariju;

OHC – promjene u uštedama administrativnih troškova, da se posluje po komercijalnom scenariju;

FSR – mogući prihodi od besplatno pružene univerzalne usluge u skladu s člankom 15. stavka 2. točke 4. ZPU-a.;

MB – ukupna vrijednost tržišnih koristi koje proizlaze iz pružanja univerzalne usluge;

Profit – odgovarajuća dobit;

Other - Ostale usluge i promjene u uvjetima pružanja usluga koje ne bi bile dostupne, ili bi bile dostupne pod drugačijim uvjetima, da nema obveze pružanja univerzalne usluge.

- a) i) ušteda uslijed promjena u gustoći pristupnih točaka je zbroj promjena u prihodima i troškovima za svaki pojedinačni poštanski ured, koja je rezultat prelaska djelatnosti prijma iz neprofitabilnih u druge poštanske urede, uslijed prelaska na komercijalni scenarij. Poštanski ured se smatra neprofitabilnim ukoliko:

Ccpi > Rcpi

Pri čemu je:

Ccpi – troškovi usluga koje pojedinačni poštanski ured pruža

Rcpi – prihodi od univerzalne usluge i ne-univerzalne usluge pojedinačnog poštanskog ureda

- ii) ušteda uslijed promjena u gustoći pristupnih točaka se računa prema sljedećoj formuli:

$$\Delta \text{CNCi} = \sum (\text{Cci} - \text{Rci}) - \sum (\text{Csi} - \text{Rsi})$$

Pri čemu je:

Cci – direktni troškovi usluga pruženih od strane pojedinačnog poštanskog ureda koji posluje s gubitkom

Rci – prihodi od univerzalne usluge i ne-univerzalnih usluga pojedinačnog poštanskog ureda koji posluje s gubitkom.

Csi – povećani troškovi drugih poštanskih ureda uslijed prebacivanja obujma poštanskih usluga iz poštanskih ureda koji posluju s gubitkom

Rsi – povećani prihodi drugih poštanskih ureda uslijed prebacivanja obujma poštanskih usluga iz poštanskih ureda koji posluju s gubitkom

Podaci za izračun izraženi su u Dodatku – Tabela 2: Troškovi, Prihodi i Dobitci/Gubitci pojedinačnih poštanskih ureda i Tabela 3: Ušteda uslijed promjena u gustoći pristupnih točaka.

b) i) ušteda uslijed promjena u djelatnosti dostave je zbroj promjena u troškovima svakog područja dostave koje je rezultat promjene u metodi dostave u neprofitabilnim područjima i pada prihoda, budući zbog promjena u dostavi neke usluge ne mogu biti pružene u neprofitabilnim područjima.

ii) ušteda uslijed promjena u djelatnosti dostave se računa prema slijedećoj formuli:

$$\sum \Delta DNCi = \sum \Delta (PDCi + ODCi - RDi)$$

Pri čemu je:

PDCi – ušteda u troškovima radnika za područnog poštara koju ostvaruje davatelj univerzalne usluge uslijed smanjenja učestalosti dostave

ODCi – ostali troškovi povezani s uštedama pri obavljanju dostave (npr. dostavni poštanski uredi, uštede u gorivu za motornu dostavu, cestarine, naknade za uslugu, troškovi prijevoza zrakoplovom, potrošna roba);

RD_i – prihodi od proizvoda koje davatelj univerzalne usluge ne bi ostvario da ne osigurava dnevnu dostavu u skladu s propisanom kakvoćom, sukladno članku 40. ZPU-a

Podaci za izračun izraženi su u Dodatku – Tabela 4: Ušteda uslijed promjena u djelatnosti dostave

- c) **STC** su troškovi prijevoza i usmjeravanja povezani s univerzalnom uslugom koji su rezultat promjena u gustoći poštanske mreže i načinu dostave, a koji ne bi nastali ukoliko bi davatelj univerzalne usluge poslovao prema komercijalnom scenariju.

- d) **OHC** su administrativni troškovi koje bi davatelj univerzalne usluge uštedio, sukladno promjenama prema komercijalnom scenariju.

- e) **FSR** je mogući prihod kojeg davatelj univerzalne usluge gubi u scenariju obveze pružanja univerzalne usluge, u skladu s člankom 15. stavkom 2. točkom 4. ZPU-a, budući su te usluge besplatne. Smatra se da bi se te usluge pružale pod komercijalnim uvjetima u skladu sa standardnim tržišnim uvjetima.

ii) Mogući prihod od besplatnih usluga se računa prema slijedećoj formuli:

$$\mathbf{FSR = V_o \times P_b}$$

Pri čemu je:

V_o – broj pruženih besplatnih usluga sukladno, članku 15. stavku 2. točke 4. ZPU-a

P_b – standardna cijena usluga, usporediva s uslugama koje su pod uvjetima obveze pružanja univerzalne usluge pružene besplatno

Podaci za izračun izraženi su u Dodatku – Tabela 5: Mogući prihodi od besplatnih usluga

- f) i) tržišne koristi, sukladno članak 50. stavak 2. ZPU-a, su one koristi koje proizlaze iz pružanja univerzalne usluge koje ne bi nastale da nema obveze pružanja univerzalne usluge. Tržišna korist davatelja univerzalne usluge je financijski vrednovana kao materijalna i nematerijalna tržišna korist koja je rezultat pružanja univerzalne usluge. Vrijednost materijalne tržišne koristi (članak 50. stavak 2. točka 1. ZPU-a) je izravno uključena u formulu izračuna neto troška univerzalne usluge, gdje su promjene u troškovima i prihodima uzete u obzir. Ovaj odlomak pobliže definira nematerijalne tržišne koristi sukladno članku 50. stavku 2. točki 2. i 4. ZPU-a.

ii) Nematerijalne tržišne koristi su:

- 1) Porezne olakšice, poput izuzeća od plaćanja PDV-a, budući je univerzalna usluga izuzeta od plaćanja PDV-a.

Formula za izračun:

$$TB = (Rev\ 0 - Rev\ 1) - (Trošak\ prorata\ 0 - Trošak\ prorata\ 1)$$

Pri čemu je:

TB – vrijednost porezne olakšice

Rev 0 – prihodi davatelja univerzalne usluge od univerzalne usluge

Rev 1 – prihodi davatelja univerzalne usluge od univerzalne usluge u komercijalnom scenariju. Predviđa se da će u se u ovom scenariju prihodi smanjiti zbog korekcije neto cijena univerzalne usluge uslijed uvođenja PDV-a na te usluge.

Trošak prorata 0 –trošak nepriznatog dijela ulaznog pretporeza davatelja univerzalne usluge

Trošak prorata 1 – trošak nepriznatog dijela ulaznog pretporeza davatelja univerzalne usluge u komercijalnom scenariju.

- 2) Povećan korporativni ugled i vrijednost brenda zbog statusa davatelja univerzalne usluge jer klijenti dodjeljuju dodatnu vrijednost davateljevom brendu, uslijed pružanja univerzalne usluge određene razine kakvoće i pouzdanosti.

Formula za izračun:

$$EB = MC \times SC$$

Pri čemu je:

EB – vrijednost povećanog korporativnog ugleda i koristi za brend

MC– marketinški trošak davatelja univerzalne usluge

SC – udio marketinškog troška koji bi nastao za davatelja univerzalne usluge u komercijalnom scenariju s ciljem povećanja vrijednosti brenda

SC malo je vjerojatno da bi premašio 20% godišnjih marketinških troškova davatelja univerzalne usluge

- 3) Povećani učinci reklamiranja uslijed većeg broja poštanskih ureda, poštanskih kovčežića, poštanskih vozila i poštonoša koji nose logotip davatelja univerzalne usluge ili su iznajmljeni trećim stranama.

Formula za izračun:

$$AE = \frac{TAS}{AF} \times RPP + (VAS0 \times RPV - VAS1 \times RPV) + NM \times RPM$$

Pri čemu je:

AE – povećana vrijednost reklamne koristi

TAS – smanjenje reklamnog prostora na i unutar zgrada u komercijalnom scenariju

AF – parametri reklamiranja (prosječna veličina reklamnog prostora)

RPP – referentna cijena utvrđene veličine reklamnog prostora

VAS0 – broj vozila u scenariju obveze pružanja univerzalne usluge

VAS1 – broj vozila u komercijalnom scenariju

RPV – referentna cijena za reklamu na vozilima pri određenoj učestalosti pojavljivanja

NM – razlika u broju poštunoša u scenariju obveze pružanja univerzalne usluge i komercijalnom scenariju

RPM – referentna cijena za reklamu na uniformi

Vrijednost referentnih cijena bi trebala izražavati uplate koje bi davatelj univerzalne usluge primio u slučaju komercijalnog korištenja svog reklamnog prostora.

- 4) Privilegirani pristup filatelističkom tržištu, budući je davatelj univerzalne usluge jedini subjekt s pravom izdavanja poštanskih maraka.

Formula za izračun:

$$PM = TRS - USV$$

Pri čemu je:

PM – vrijednost koristi od privilegiranog pristupa filatelističkom tržištu

TRS – ukupni prihod od poštanskih maraka

USV – vrijednost korištenih maraka

5) Prihodi i troškovi od kamata uslijed odgođene naplate usluga.

Prihodi od kamata nastaju zahvaljujući unaprijed plaćenju poštari, jer su poštanske marke unaprijed plaćena usluga davatelja univerzalne usluge, što predstavlja efekt jednak beskamatnoj pozajmici. Troškovi kamata nastaju kad davatelj univerzalne usluge distributerima poštanskih maraka odobri plaćanje s odgodom, čime davatelj univerzalne usluge pruža uslugu korisnicima bez primitka stvarne uplate od strane distributera. Ova dva efekta se međusobno poništavaju.

Formula za izračun:

$$IP = SR \times SOH \times CC - LI \times CC$$

Pri čemu je:

IP – vrijednost koristi vezano uz prihod od kamata

SR – godišnji prihod davatelja univerzalne usluge od prodaje maraka u nefilatelističke svrhe

SOH – udio poštanskih maraka (prosječan postotak) od godišnje prodaje koji ostaje kod kupaca za uporabu u budućim razdobljima

CC – trošak kapitala davatelja univerzalne usluge

LI – prihod ostvaren od prodaje maraka distributerima s odgodom plaćanja

6) Izuzeće od prijevozne dozvole, poreza na vozila i slično.

Davatelj univerzalne usluge je izuzet od nekih obveza, poput plaćanja parkirnih karata ili poreza na vozila.

Formula za izračun:

$$FE = NV \times F$$

Pri čemu je:

FE – vrijednost koristi od izuzeća od nameta

NV – broj vozila

F – standardni nameti, koji predstavljaju parkirne ili druge troškove, ili porez na vozila ili druge primjenjive troškove.

Vrijednosti pojedinih nematerijalnih koristi su sažete u Dodatku – Tabela 6: Nematerijalne tržišne koristi.

- g) Dobit je odgovarajuća razina dobiti, izražena kao prinos na kapital raspoređen na univerzalnu uslugu ili kao profitna marža povezana sa prihvatljivim neto troškom univerzalne usluge.
- h) Ostale promjene u dobiti ili gubitku davatelja univerzalne usluge, koje bi nastale u komercijalnom scenariju, a koje se razlikuju od obaveze univerzalne usluge. To su poglavito ostale usluge i promjene u pružanju usluga koje ne bi bile pružene, ili bi bile pružene pod drugačijim uvjetima, da nema obaveze pružanja univerzalne usluge.

5. Procjena nepravednog financijskog opterećenja

1. U svrhu utvrđivanja prava na korištenje sredstava iz kompenzacijskog fonda, za nadoknadu neto troška univerzalne usluge, sukladno poglavlju 4. ovog Naputka, neto trošak univerzalne usluge mora predstavljati nepravedno financijsko opterećenje nametnuto davatelju univerzalne usluge.
2. Neto trošak univerzalne usluge predstavlja nepravedno financijsko opterećenje nametnuto davatelju univerzalne usluge, ukoliko iznos neto troška univerzalne usluge dostigne iznos za kojeg se ne može očekivati da ga snosi davatelj univerzalne usluge.
3. HAKOM, u svrhu odlučivanja predstavlja li neto trošak univerzalne usluge nepravedno financijsko opterećenje, procjenjuje:
 - a) da li se neto trošak univerzalne usluge sastoji isključivo od dokazivih i ekonomski prihvatljivih troškova,
 - b) da li je vrijednost neto troška univerzalne usluge, izračunata u skladu s načelima iznesenim u ovom Naputku, pozitivna,
 - c) da li vrijednost neto troška univerzalne usluge, izračunata u skladu s načelima iznesenim u ovom Naputku, premašuje potencijalne operativne troškove kompenzacijskog mehanizma,
 - d) da li neto trošak univerzalne usluge u skladu s poglavljem 4. ovog Naputka premašuje 1% ukupnih troškova davatelja univerzalne usluge,
 - e) da li je EBITDA marža (EBITDA = Dobit prije odbitka rashodnih kamata, poreza na dobit, deprecijacije i amortizacije) davatelja univerzalne usluge za 5% ili više, niža od EBITDA marže 3 najveća davatelja poštanskih usluga prisutnih na tržištu. Izračun se temelji na dokazivim i ekonomski prihvatljivim informacijama iz računovodstvenih dokaza davatelja univerzalne usluge i njegovih konkurenata,

- f) da li neto trošak univerzalne usluge za davatelja univerzalne usluge predstavljaju značajan udio dobiti prije oporezivanja,
 - g) da li bi davatelj univerzalne usluge koji je financijsku godinu završio s gubitkom, ostvario dobit ukoliko bi mu neto trošak univerzalne usluge bio kompenziran.
4. Neto trošak univerzalne usluge se smatra nepravednim financijskim opterećenjem ukoliko su ispunjena najmanje 4 kriterija iz prethodnog stavka.

6. Kompenzacijski fond

Kad HAKOM utvrdi da neto trošak univerzalne usluge, izračunat u skladu s načelima navedenima u ovom Naputku, predstavlja nepravedno financijsko opterećenje za davatelja univerzalne usluge čije postojanje je procijenjeno u skladu s načelima navedenima u ovom Naputku, započet će postupak naknade neopravdanog financijskog opterećenja davatelju univerzalne usluge, u skladu s člankom 48. ZPU-a

7. Obveze davatelja univerzalne usluge

1. U svrhu izračuna neto troška univerzalne usluge davatelj univerzalne usluge bi trebao:
 - a) izračunati neto trošak univerzalne usluge u skladu sa načelima navedenima u ovom Naputku,
 - b) izračunati vrijednost tržišnih koristi koje su rezultat pružanja univerzalne usluge u skladu s načelima navedenima u ovom Naputku,
 - c) dostaviti HAKOM-u podatke za izračun u obliku i opsegu navedenom u Dodatku – Tabele 1-6 ovog Naputka,
 - d) HAKOM-u učiniti dostupnom svu dokumentaciju potrebnu za utvrđivanje opravdanosti nastalih troškova.

2. U postupku izračuna neto troška davatelj univerzalne usluge bi se trebao pridržavati slijedećih načela:
 - a) kod troškova povezanih s pružanjem univerzalne usluge uzima se u obzir propisana kakvoća usluge,
 - b) izračun troškova uzima u obzir trošak pružanja usluga određenim skupinama korisnika, pri čemu davatelj tih usluga trpi gubitak, ili ih pruža pod uvjetima i troškovima koji ne odgovaraju uobičajenim tržišnim uvjetima, te ih ne bi pružao da nema obvezu pružanja univerzalne usluge,
 - c) izračun neto troška treba biti transparentan, a svim dijelovima troška trag se mora naći u pripadajućim podacima koji moraju biti potkrijepljeni odgovarajućom dokumentacijom,
 - d) dijelovi neto troška koji se izračunavaju zasebno moraju biti sažeti na način kojim se izbjegava dvostruko obračunavanje,

- e) pri pružanju univerzalne usluge davatelj univerzalne usluge ima pravo na odgovarajuću dobit, čija razina odgovara razini dobiti koja bi bila ostvarena da nema obvezu pružanja univerzalne usluge,
- f) neto trošak univerzalne usluge mora biti umanjen za iznos tržišnih koristi koje davatelj univerzalne usluge ostvaruje pružanjem univerzalne usluge.

8. Dodatak

Tablica 1: Sažetak rezultata

	Kratica	Referenca Naputka	Vrijednost (u Kn)
Promjene u troškovima i prihodima			
Uštede uslijed promjena u gustoći pristupnih točaka	$\sum \Delta \text{CNCi}$	Poglavlje 4. točka 4.a)	
Uštede uslijed promjena u djelatnosti dostave	$\sum \Delta \text{DNCi}$	Poglavlje 4. točka 4.b)	
Promjene u troškovima prijevoza i usmjeravanja	STC	Poglavlje 4. točka 4.c)	
Administrativni troškovi	OHC	Poglavlje 4. točka 4.d)	
Mogući prihodi od besplatno pružene usluge	FSR	Poglavlje 4. točka 4.e)	
Tržišne koristi	MB	Poglavlje 4. točka 4.f)	
Vrijednost oslobođenja od poreza	TB	Poglavlje 4. točka 4.f) alineja 1.	
Vrijednost povećanog korporativnog ugleda i koristi za brend	EB	Poglavlje 4. točka 4.f) alineja 2.	
Povećana vrijednost reklamne koristi	AE	Poglavlje 4. točka 4.f) alineja 3.	
Vrijednost koristi od privilegiranog pristupa filatelističkom tržištu	PM	Poglavlje 4. točka 4.f) alineja 4.	
Vrijednost koristi prihoda od kamata na unaprijed plaćenu poštarinu	IP	Poglavlje 4. točka 4.f) alineja 5.	
Izuzeće od prijevozne dozvole, poreza na vozila i slično	FE	Poglavlje 4. točka 4.f) alineja 6.	
Odgovarajuća dobit	profit	Poglavlje 4. točka 4.g)	
Ostale promjene nastale u komercijalnom scenariju	other	Poglavlje 4. točka 4.h)	
Ukupno			

Tablica 2: Troškovi, Prihodi i Dobitci/Gubitci pojedinačnih poštanskih ureda

Poštanski uredi koji posluju prema scenariju obveze pružanja univerzalne usluge		Ccpi	Rcpi	Rcpi <> Ccpi
Poštanski broj	Poštanski ured	Troškovi usluga koje pojedinačni poštanski ured pruža	Prihodi od usluga pojedinačnog poštanskog ureda	Dobitci/Gubitci pojedinačnih poštanskih ureda
	Poštanski ured 1			
	Poštanski ured 2			
	Poštanski ured n			

Tablica 3: Ušteda uslijed promjena u gustoći pristupnih točaka

		Rci	Cci	Rsi	Csi	$\Delta CNCi = \sum (Cci - Rci) - \sum (Csi - Rsi)$
Poštanski broj	Poštanski ured	Prihodi pojedinačnog poštanskog ureda koji posluje s gubitkom	Direktni troškovi usluga pojedinačnog poštanskog ureda koji posluje s gubitkom	Prihodi prebačeni na druge poštanske urede	Troškovi prebačeni na druge poštanske urede	Ušteda uslijed promjena u gustoći pristupnih točaka
	Poštanski ured 1					
	Poštanski ured 2					
	Poštanski ured n					
Ukupno		Σ	Σ	Σ	Σ	Σ

Tablica 4: Ušteda uslijed promjena u djelatnosti dostave

Područje	Rajon	Učestalost dostave prema scenariju obveze pružanja univerzalne usluge	Scenarij obveze pružanja univerzalne usluge								Komercijalni scenarij					
			Prijedeni km				Broj ljudi				Područje	Učestalost dostave prema komercijalnom scenariju	PDCi	ODCi	Rdi	$\sum \Delta \text{DNCi} = \sum \Delta (\text{PDCi} + \text{ODCi} - \text{RDi})$
			Pješice	Moped	Bicikl	Automobil	Pješice	Moped	Bicikl	Automobil			Ušteda u troškovima radnika za područnog poštara	Ostale uštede pri obavljanju dostave (troškovi goriva, i dr.)	Izgubljeni prihodi zbog smanjenja učestalosti dostave	Ušteda uslijed promjena u djelatnosti dostave
Ukupno	x	x				x	x	x		x	x	\sum	\sum	\sum	\sum	\sum

Tablica 5: Mogući prihodi od besplatnih usluga

	V _o	P _b	FSR = V _o x P _b
	Broj pruženih besplatnih usluga	Standardna cijena usluge, usporediva s uslugom koja je pružena besplatno	Mogući prihodi od besplatnih usluga
Usluga 1			
Usluga 2			
Usluga 3			
Usluga 4			
Usluga n			
Ukupno	x	x	Σ

Tablica 6: Nematerijalne tržišne koristi

Korist	Oslobodenje od poreza	Povećani korporativni ugled i korist za brend	Povećana reklamna korist	Privilegirani pristup filatelističkom tržištu	Prihod od kamata na unaprijed plaćenu poštarinu	Izuzeće od prijevozne dozvole, poreza na vozila i slično	Ukupno
Vrijednost							Σ